Fil-Qorti tal-Maġistrati (Malta)

Bħala Qorti ta` Ġudikatura Kriminali

Maġistrat dottor Aaron M. Bugeja M.A. Law, LL.D. (*melit*)

Il-Pulizija

vs

Silvester Agius

Il-Qorti rat l-imputazzjoni miġjuba kontra Silvester Agius ID881653M li permezz tagħha huwa ġie akkużat talli nhar it-23 ta' Settembru 2013 u fix-xhur ta' qabel ġewwa Ħaż-Żebbuġ (in suċċint): -

(a) mingħajr il-ħsieb li jisraq jew li jagħmel xi ħaġa kontra l-Liġi iżda biss biex jeżerċita dritt jew jedd li jippretendi li għandu fixkel lil Carmelo Agius fil-pussess ta' ħwejjiġu u dan bi ksur tal-Artikolu 85(1) tal-Kodiċi Kriminali;

(b) U wkoll talli fl-istess data ma obdiex l-ordinijiet mogħtija lilu mill-Pulizija.

Rat l-atti tal-kawża;

Rat id-dokumenti u semgħet il-provi prodotti.

Semgħet it-trattazzjoni tal-partijiet;

Ikkunsidrat : -

Illi l-meritu ta' dan il-każ idur fuq ħajt tal-ġebel li ġie mibni mill-imputat f'passaġġ li jagħti mill-għalqa maħduma mill-imputat għall-għalqa maħduma mill-parte civile. Dan il-ħajt huwa wkoll muri fuq diversi ritratti li ġew eżibiti, inkluż mill-imputat stess meta xehed (dok. SA9). Essenzjalment il-vertenza ddur dwar il-fatt li l-parte civile jallega li dan il-ħajt ġie mibni mill-imputat b'mod li qiegħed inaqqas id-dritt tal-passaġġ li huwa għandu u dan meta kien hemm kontroversja bejn il-partijiet dwar il-wisa' ta' dan il-passaġġ. Fi ftit kliem il-Prosekuzzjoni ttenni li meta l-imputat bena dan il-ħajt huwa kkommetta r-reat ta' *ragion fattasi*. L-imputat minn naħa tiegħu itenni li dak mistqarr mill-Prosekuzzjoni mhux minnu u li meta huwa bena l-ħajt in kwistjoni huwa ma għamel xejn ħażin għajr ħlief bnieħ fuq ħwejġu mingħajr ma xekkel lill-parte civile mill-jeddijiet tiegħu.

Ikkunsidrat : -

Illi kwantu għat-tieni imputazzjoni, din il-Qorti tqis li l-Prosekuzzjoni naqset milli tipprovaha lil hinn minn kull dubju dettat mir-raġuni. Għalhekk l-imputat sejjer jiġi meħlus minn din l-imputazzjoni.

Ikkunsidrat : -

Illi l-ewwel imputazzjoni teħtieġ analiżi aktar dettaljata. Qabel xejn din il-Qorti kellha diversi opportunitajiet sabiex tesprimi l-ħsieb tagħha dwar ir-reat ta′ ragion fattasi.

1. Illi l-Artikolu 85 tal-Kodiċi Kriminali jgħid : -

> **85.** (1) Kull min, bla ħsieb li jisraq jew li jagħmel ħsara kontra l-liġi, iżda biss biex jeżerċita jedd li jippretendi li għandu, iġiegħel, bl-awtorità tiegħu nnifsu, lil xi ħadd iħallas dejn, jew jesegwixxi obbligazzjoni, tkun li tkun, jew ifixkel lil xi ħadd fil-pussess ta' ħwejġu, jew iħott bini, jew jikser il-mixi tal-ilma jew jieħu l-ilma għalih, jew b'xi mod ieħor, kontra l-liġi, jindaħal fi ħwejjeġ ħaddieħor, jeħel, meta jinsab ħati, il-piena ta' priġunerija minn xahar sa tliet xhur:
>
> Iżda, il-qorti tista', fid-diskrezzjoni tagħha, minflok il- piena hawn fuq imsemmija, tagħti l-piena tal-multa.

Il-fonti ispiranti l-Liġi Maltija huwa l-Artikolu 168 tal-***Leggi Penali del Codice pel Regno delle Due Sicilie***. Dan l-Artikolu fil-fatt jippreskrivi r-reat bħala ***vie di fatto*** u jsegwi[1] : -

> Chiunque senza oggetto di furto o di recar danno per ingiuria, ma solamente per l'esercizio di un preteso diritto, obblighi altri al pagamento di un debito, o alla soddisfazione di un'obbligazione qualunque, o disturbi un'altrui possesso, demolisca fabbricati, devii acque e simili, e' punito col primo al secondo grado di prigionia, salve le pene maggiori nel case di un reato per se stesso maggiore.

Din il-Qorti tmur oltre u tqis li dan l-Artikolu 85 huwa pratikament identiku għal dak li kien viġenti fil-***Leggi Penali del Codice pel Regno***

[1] Napoli, Presso Angelo Trapani, 1819, fol 73 : *De' reati contra l'amministr. pubblica*, Sezione III, *Dell'uso privato de' mezzi della pubblica' autorita'*.

delle Due Sicilie. Dan ifisser li l-interpretazzjoni li trid tingħata trid tkun konsoni ma' dan it-test tal-Liġi Borbonika.

Illi fil-kawża ***Il-Pulizija versus Eileen Said*** deċiża mill-Qorti tal-Appell Kriminali fid-19 ta' Ġunju 2002 mill-Imħallef Joseph Galea Debono intqal:-

> Illi l-appellanti instabet ħatja tar-reat ta' "ragion fattasi" jew dak li jissejjah "the exercise of a pretended right". Illi din l-azzjoni bazata fuq l-Artikolu 85 tal-Kap.9 tal-Ligijiet ta' Malta hija speci ta' zona grigja bejn il-kamp civili u dak kriminali, tant li Sir Andrew Jameson meta kien qed jigi abbozzat il-Kodici Penali Malti kien osserva fir-Rapport tieghu fir-rigward li :- "It is doubtful whether acts of this kind would not be better left to the operation of the ordinary civil remedies by way of interdict of or claim for damages....." (Ara Prof. Sir Anthony Mamo - Notes on Criminal Law" (Parti Speċjali) Vol. II).

Minn qari tal-każijiet li jittrattaw dan is-suġġett il-Qorti tara li l-Qrati Maltin ħadnu l-interpretazzjoni ta' dan l-Artikolu **kemm** b'mod konsoni ma dak mistqarr mill-Awturi dwar il-Kodiċi Borboniku, **kif ukoll** interpretaw dan l-Artikolu fl-ambitu aktar wiesa' tal-insenjament tal-Carrara, li kien qiegħed jikkummenta fuq il-Kodiċi tar-Renju tal-Italja (jew il-Kodiċi Sabaudo) u dan peress li għalkemm ma hemmx l-identiċita tal-kliem f'dawn il-Liġijiet, hemm żgur somiljanza wisq kbira bejniethom fir-rigward tal-elementi prinċipali tar-reat de quo.

It-test tal-Kodiċi Sabaudo fil-materja tar-reat li hemmhekk huwa riferit bħala dak ta' ***ragion fattasi*** jaqra hekk : -

> 286. Chiunque con violenze verso le persone, ed al solo oggetto di esercitare un preteso diritto, taluno a pagare un debito, o ad eseguire un' obbligazione

qualunque, o, turba l’altrui possesso, demolisce fabbricati, devia abbatte alberi, siepi vive o ripari stabili sarà, punito :

1. Colla relegazione estensibile ad anni dieci, se, la violenza sarà, stata fàtta con armi ed'accompagnata da percossa o ferita;

2. Col carcere non minore di tre mesi, se si sarà fatto uso d'armi, ma senza percosse nè ferite ovvero se siano intervenute percosse o ferite, ma senz'armi;

3. Col carcere estensibile a tré mesi, se 'la violenza sarà seguita senza percossa o ferita e senza armi.

Alla pena del carcere sarà aggiunta una multa estensibile sino al doppio del danno recato.

Sono salve in tutti i casi le maggiori' pene pei reati per se stessi più gravi.

287. Se la demolizione di fabbricati, o la deviazione d'acque, o l'abbattimento di alberi, siepi vive o ripari stabili, fu bensì commessa allo scopo di esercitare un preteso diritto, ma non v'ebbe violenza verso le persone, il colpevole sarà punito con una multa non maggiore del doppio del danno recato.

Dan ir-reat jaqa′ taħt il-Capo 3 li jitratta r-reati li jikkostitwixxu disubbidjenza u nuqqasijiet oħra versu l-pubblika awtorita′. Il-Carrara jippreskrivi t-tifsira ta′ dan ir-reat b′dan il-mod :

La *ragion fattasi* (1) e’ il delitto di chiunque – *credendo di avere un diritto sopra altro individuo lo esercita malgrado la opposizione vera o presunta di questo, pel fine di sostituire la sua forza privata all’autorita’ pubblica, senza per altro eccedere in violazione speciali di altri diritti.*[2]

Din id-definizjoni tirrifletti wkoll l-elementi tar-reat skont l-istess Carrara huma :

1.o Un *atto esterno* che spogli altri di un *bene che gode*, e sia eseguito contro la opposizione o espressa o presunta di questo – 2.o *Credenza* di far quest’atto in

[2] ***Esposizioni dei Delitti in specie – parte speciale del Programma del corso di diritto criminale***, Volum 5, Lucca, 1868, paġna 486, paragrafu 2849.

esercizio di un diritto – 3.o *Coscienza* di fare di privato braccio quello che dovrebbe farsi per autorita' di magistrati – 4.o *Mancanza di titolo piu' grave*.[3]

Għalkemm ir-reat fil-Kodiċi Sabaudo mhux identiku għal dak misjub fil-Kodiċi Kriminali Malti u dak tar-Regno delle Due Sicilie, b'mod partikolari in kwantu jisħaq fuq element ieħor, ossija tal-vjolenza kontra persuna, l-elementi l-oħra, dak formali *in primis* jibqa' l-istess. Fil-kuntest legali Malti u dak Borboniku mhux meħtieġ li l-azzjoni tkun eżegwita bil-mezz ta' vjolenza. Iżda l-qofol tal-istess reat, kemm taħt il-Kodiċi Sabaudo kemm taħt dak Borboniku, jibqa' ppernjat fuq l-elementi li ġew elaborati mill-Qrati Maltin kemm f'sentenzi qodma bħal dik mogħtija mill-Imhallef W. Harding fil-każ ***Il-Pulizija vs. Giuseppe Bonavia et*** (App.Krim. 14.10.1944 , Vol.XXXII - IV , p.768) kif ukoll f'sentenzi aktar reċenti bħal dik mogħtija mill-Imħallef Lawrence Quintano fil-kawża ***Il-Pulizija vs Anthony Zahra***, nhar l-20 ta' Ġunju 2014 li jirriflettu dawn l-elementi skont il-Carrara in kwantu ġew ritenuti li jinkludu :-

a) att estern li jimpedixxi persuna oħra minn dritt li hija tgawdi, u li jkun sar bid-dissens espliċitu jew impliċitu ta' dik il-persuna ;

b) l-imputat irid jemmen li qed jaġixxi bi dritt ;

b) ix-xjenza tal-imputat li qed jieħu b'idejh dak li suppost jieħu tramite l-proċess legali ;

d) li l-att ma jinkwadrax ruħu f'reat aktar gravi ;

[3] Ibid. Paġna 487, paragrafu 2850.

Dan jirrispekja dak mistqarr mill-Carrara kif jidher aktar il-fuq. Iżda dawn il-Qrati abbraċċjaw ukoll l-interpretazzjoni t'awturi oħra, b'mod speċifiku dawk li jikkummentaw fuq il-Kodiċi Borboniku u li komplew jelaboraw kif il-fatti speċifiċi f'każ għandhom jiġu interpretati sabiex ir-reat ta' ragion fattasi jkun jista' jiġi integrat.

Sabiex jiġi integrat ir-reat ta' ragion fattasi mhux biżżejjed li persuna tiġi turbata fil-**<u>pussess</u>** ta' fond jew jedd, ikun xi jkun dak il-pussess – iżda jrid jiġi pruvat li jkun hemm dak il-pussess jew forma tiegħu. Anke detenzjoni ta' dar fuq mera tolleranza minn konjuġi u li ġiet disturbata bl-azzjoni ta' bdil ta' serratura tal-bieb ta' barra dakinhar ta' meta l-Qorti iddekretat l-annullament taż-żwieġ bejn il-konjuġi ġiet ritenuta li tintegra r-reat ta' ragion fattasi f'dan il-pajjiż u dan peress li kien hemm l-i*status quo* li ġie abbużivament u arbitrarjament mibdul bl-azzjoni unilaterali tal-aġent minflok ma rrikorra għall-awtorizzazzjoni ġudizzjarja.[4] B'hekk huwa ġie li *si e' fatto arbitariamente ragione* u mhux sempliċiment *si e' fatto ragione da se'*. Skont il-Cassazione Penale, Sez. VI, sent. 11118 tat-22/11/1985 *Mioli* ġie deċiż li r-reat ta' ragion fattasi mhux intiż li jippunixxi *chi si fa ragione da se' ma chi si fa* ***<u>arbitrariamente</u>***

[4] Ara *Il-Pulizija vs Joseph Bongailas*, Qorti tal-Appell Kriminali, 22 t'Ottubru 2001 fejn intqal li :

> Mela dan l-Artikolu 85 tal-Kodici Kriminali, bl-ewwel rekwizit tieghu, kjarament iqis bhal agir kriminali kull att ta' xi hadd li jfixkel lil xi haddiehor fil-pussess ta' xi haga li qed igawdi. L-imsemmi artikolu, ghalhekk, jittutela l-pussess tal-haga u mhux necessarjament ukoll il-propjeta' taghha. Il-kelma pussess, ghalhekk, tinkludi l-uzu jew dgawdija ta' dik il-haga.

ragione[5] b'mod li jitturba l-*istatus quo* prevalenti fil-mument meta jsir l-att kriminali.

Skont il-**Carmignani**, it-turbattiva tal-pussess ma tridx tkun waħda merament kostruttiva iżda irid ikun hemm pussess "**attwali**" **u** li l-azzjoni tat-terz tkun twassal għat-turbattiva ta' dak l-*istatus quo*: -

> 879 Si hanno esempi di questo delitto, 1. Se un creditore riscuote con violenza dal suo debitore la somma dovutagli; 2. Se una cosa mobile od immobile creduta propria vien tolta violentemente a chi ne e' in attuale possesso; 3. Se un colono, finita la locazione, ricusa di lasciare il fondo;....[6]

Din il-Qorti għalhekk trid tindaga wkoll x'kien l-*istatus quo* fil-perjodu rilevanti għall-kawża u jekk allura l-pussess reklamat mill-parte ċivile kienx wieħed attwali fis-sens hawn fuq deskritt.

Skont l-**Arabia**, l-azzjoni tar-ragion fattasi mhix intiża li tissanzjona t-turbativa tal-pussess ta' persuna *per se* iżda tippenalizza l-użu ta' mezzi kompetenti lill-awtorita' pubblika bis-sostituzzjoni tagħhom bl-azzjoni unilaterali da parti tal-privat :

> Il che da una parte dimosta che il reato non ista' nella turbativa del possesso, ma nell'uso de' *mezzi dell'autorita' pubblica*. Ma perche' intervenga l'autorita' pubblica a porre in atto l'esercizio dell'altrui diritto, sono fuor di dubbio necessariamente due cose, a) che il diritto sia reale, b) che ne sia controverso l'esercizio.[7]

---

[5] Hawnhekk il-Qorti tal-Kassazzjoni rriteniet li ma kienx ġie integrat ir-reat ta' ragion fattasi fil-każ fejn il-proprjetarju ta' stabbli biddel is-serratura ta' bieb t'aċċess għal uffiċini u b'hekk għalaq l-aċċess lill-kerrejja tal-istess uffiċini u li kienu ġew inutilment diffidati milli jiżvolġu fil-fondi mikrija rispettivament l-attivita' li għaliha kienu krew u li wara ġew diffidati milli jwetquha.

[6] Enfazi mizjuda – "Elementi di Diritto Criminale", Giovanni Carmignani, Traduzione italiana sulla quinta edizione di Pisa del Profs. Caruana Dingli, Milano, 1863, fol 318.

[7] "I Principi del Diritto Penale applicati al Codice delle Due Sicilie", Francesco Saverio Arabia, Vol 3, Napoli 1858, Parte III, Art. 164 a 173, pagina 45.

Din il-Qorti tifhem li dawn il-kummentaturi li kienu qed jikkonċentraw fuq il-Liġi Napoleonika u dik Borbonika tal-*vie di fatto* (identika għal dik Maltija *in materia*), u li trid tiġi interpretata wkoll fl-isfond ta' dawk l-elementi li l-Qrati Maltin saħqu fuqhom matul is-snin – u li kif intwera' ibbażaw fuq ir-reat simili ħafna ta' *ragion fattasi* fil-Kodiċi Sabaudo.

Jirriżulta ċar, anke mill-ġurisprudenza Taljana li l-oġġett ġuridiku tutelat mir-reat ta' ragion fattasi għadu dibattut u jifred lill-ġuristi fl-opinjonijiet tagħhom. Hemm il-kurrent tradizzjonali li jsostni li dan ir-reat huwa msejjes fuq l-azzjoni tas-suġġett attiv li minflok jirrikorri obbligatorjament għall-ġurisdizzjoni tal-awtorita maġistrali jaġixxi fattwalment minn jeddu, ossija l-monopolju ġurisdizzjonali. Hemm imbagħad il-kurrent ta' ħsieb l-ieħor li jikkonċentra aktar fuq l-aspett li l-offiż fir-reat tar-ragion fattasi huwa l-*istatus quo* tal-pussess tad-drittijiet; intiż bħala stat ta' fatt li in bażi tiegħu persuna ssib ruħha fil-possibilita' li teżerċita kwalsiasi dritt in kwantu tkun titolari ta' *apparentia iuris*.[8]

Inoltre, skont il-Carrara "*qui continuat non attentat*"[9] ; u dan jagħmel sens fil-loġika tal-Carrara u tar-reat innifsu għaliex skont kif jgħid l-istess awtur fil-paragrafu 2851 tal-Opra hawn fuq ċitata : -

> L'atto esterno deve privare altro *contro sua voglia* di un *bene che gode*. Chi e' nell'attuale godimento di un bene e *continua* a goderne a dispetto di chi non voglia non delinque ; perche' la legge protegge lo *stato quo,* il quale non puo' variarsi tranne per consenso degl'interessati, o per decreto dell'autorita' giudiciale.

---

[8] Ara Codice Penale, Tullio Padovani, Tomo I, IV Edizione, 2007, Giuffre Editore, paġna 2610 taħt il-vuċi "oggetto giuridico".
[9] Ara Programma, Vol. 5, pagna 488.

Dan huwa wkoll rifless fil-ġurisprudenza Taljana aktar reċenti minn fejn jirriżulta li : -

> Si e' conseguentemente precisato che ... autore del delitto puo' essere soltanto chi non si trova nel possesso della cosa, poiche solo in tal caso si puo' verficare quella turbativa nel godimento di fatto che costituisce uno degli elementi essenziali del reato (tra le piu' recenti, Cass. VI 13.11.81, Papa, G PEN 1982, II, 648; Cass. VI 7.5.85, Spallina', CP 1986, 1766; Cass. VI 26.3.85 Pirola, CP1986, 1935). In effetti, sopratutto dalla circostanza che il diritto deve essere <presteso> si ricava come gli elementi sopra indicati descrivano innanzitutto come presupposto del reato l'esistenza di un conflitto di pretese, ovvero il requisito della contenziosita' del diritto.[10]

Mill-banda l-oħra, huwa importanti pero li tkun ravviżata kontroversja li skont l-Arabia, tirriżulta meta jkun hemm is-segwenti :

> **Ma che s'intende per dritto posto in controversia? Ogni dritto il cui esercizio e' chiaramente e solennemente controvertito, sia con un fatto giudiziale, sia con un fatto materiale, che l'altro avea dritto almeno apparente di fare. Si supponga p.e. che Tizio abbia conceduto a Caio la facolta' di passare pel suo fondo per certo tempo e con certe condizioni. Se essi venissero in controversia sull'esercizio di questa facolta', e Caio citasse Tizio innanzi al magistrato per farsi conservare nel diritto di passaggio, Tizio incorrerebbe nell'art. 168 se facesse qualche opera per cui il passaggio fosse turbato. Abbia o non abbia diritto, viola la legge facendo cio' si spetta all'autorita' pubblica gia' invocata.** Per lo contrario, se prima che Caio adisca il magistrato, Tizio pone una siepe o un cancello o altro segno visibile, che chiaramente pone in controversia la facolta' di Caio, questi incorre nell'art. 168, se invece di adire il magistrato, rompa la siepe o il cancello e passi, abbia o non abbia diritto. Nel che notisi che il porre il cancello che fece Tizio puo' essere ingusto, e quindi una turbativa del possesso di Caio, ma egli non puo' essere astretto che con la sole azione civile, perche' quando pose il dette cancello, non dove' distruggere alcun segno visibile del possesso di Caio, onde e' presunta buona fede, non essendovi stata controversia di cui vi siano segni tali, che tolgano ogni dubbio sulla volonta' dell' altro di contraddirgli il possesso, onde si debba aver ricorso all'autorita'. Gli elementi dunque del reato dell'art. 168 sono a) uno de' datti materiali in esso descritti, e tassativamente nominati, cioe' costringere a pagare un debito, turbare il possesso ec. b) che cio' sia fatto per l'esercizio di un dritto messo in controversia e cosi' che sia richiesta l'opera dell'autorita' pubblica a deciderla, poco

[10] Codice Penale, Tullio Padovani, op. cit. a fol 2611 taħt il-vuċi "soggetto attivo".

importando se questo dritto sia o non sia reale; solo che sia chiaramente controvertito.

Din il-Qorti tqis li ġie soddisfaċentement ippruvat f'dan il-każ li ż-żewġ partijiet kienu jivvantaw jeddijiet fir-rigward tal-għelieqi rispettivi u l-passaġġ de quo. It-tnejn li huma għalhekk jippretendu li għandhom jedd fuqhom, għalkemm b'modi differenti. Għalhekk it-tnejn li huma jippretendu li għandhom il-jedd tal-kontinwazzjoni tal-eżerċizzju tad-drittijiet rispettivi fuq l-istess. Biss hawnhekk, il-vertenza tmur ftit oltre minn dak mistqarr mill-Carrara u qegħdin kjarament aktar fir-relm tal-"conflitto di pretese" u fejn allura persuna marret oltre dak li hija setgħet leġittimament tagħmel.

Il-Qorti hija wkoll konvinta li bejn il-partijiet kien hemm forma ta' "kontroversja" preċedenti bejn il-partijiet dwar il-jeddijiet rispettivi fir-rigward tal-egħlieqi u l-passaġġ relattiv. Dan wassal ukoll sabiex ikun hemm kuntratt bejn il-partijiet li suppost kellu jirregola l-kwistjoni. Biss dan donnu jidher li, *col senno del poi,* serva ta' aktar ħsara milli ġid għaliex b'xi mod kompla jsaħħan il-qiegħa bejn il-partijiet. Dan jidher ukoll mhux biss mill-kuntratti eżibiti iżda wkoll mix-xiehda tal-Periti Philip Mifsud kif ukoll Mary Grace Camilleri Bartolo.

Ikkunsidrat : -

Din il-Qorti ma riedetx tidħol fil-vertenza ċivili bejn il-partijiet. Iżda biex tifhem sewwasew il-posizzjoni bejn il-partijiet, kellha tikkonċedilhom żmien biżżejjed biex iġibu l-provi li dehrilhom xierqa dwar il-pretensjonijiet rispettivi tagħhom.

Mill-provi prodotti, il-Qorti hija konvinta sal-grad rikjest mill-Liġi li : -

1. l-parte civile għandu dik il-forma ta' detenzjoni biżżejjed li teħtieġ il-liġi penali għalbiex dan ir-reat ta' ragion fattasi jkun jista' jiġi kunsidrat fil-konfront tiegħu;
2. kien hemm "kontroversja" pre-eżistenti bejn il-partijiet rigward il-jeddijiet rispettivi tal-imputat u l-parte civile relattivi għall-għelieqi rispettivi u l-jedd ta' passaġġ relattiv;
3. fiż-żmien inkriminat, l-imputat ħa ħsieb li jiġi mibni l-ħajt meritu ta' din il-vertenza u li dan il-ħajt kellu impatt fuq id-dritt li l-parte civile kien qiegħed igawdi, almenu fil-minimu meħtieġ mill-Liġi, liema ħajt sar bid-dissens espliċitu jew impliċitu tal-parte civile;
4. meta l-imputat bena dan il-ħajt, huwa emmen li kien qiegħed jaġixxi bi dritt, inkwantu jħoss li dal-ħajt ġie mibni fuq ħwejġu;
5. meta l-imputat bena dan il-ħajt huwa ma rrikorriex għall-intervent preċedenti tat-tribunali li jgawdu l-monopolju ġurisdizzjonali, iżda għażel li "jieħu l-Liġi b'idejh" jew kif intqal aktar il-fuq *si fa*

arbitrariamente *ragione* b'mod li jitturba l-*istatus quo* prevalenti fil-mument meta jsir l-att kriminali;

6. l-att magħmul mill-imputat ma jinkwadrax ruħu f'reat aktar gravi.

Il-Qorti tqis għalhekk li f'dan il-każ, stando mal-provi prodotti, l-ewwel reat jirriżulta integrat. Dan naturalment huwa mingħajr ħsara għall-jeddijiet ċivili li l-partijiet jistgħu jivvantaw fir-rigward jibqgħu impreġudikati.

DEĊIDE

Li wara li rat l-Artikoli 85 u 338(ee) tal-Kodiċi Kriminali, għar-raġunijiet premessi filwaqt li ssib lill-imputat Silvester Agius mhux ħati tat-tieni imputazzjoni u minnha tilliberah minn kull ħtija u piena, issibu ħati tal-ewwel imputazzjoni tar-ragion fattasi; iżda peress li fiċ-ċirkostanzi ta' dan il-każ hija tal-fehma li jeżistu l-elementi rikjesti mill-Liġi taħt l-Artikoli 7(2) u 22(1) tal-Kapitolu 446 tal-Liġijiet ta' Malta, tenut kont tax-xorta tar-reat u ċ-ċirkostanzi li seħħew fih, il-Qorti tqis li mhux spedjenti li twaħħal piena, iżda li għandhom jiġu applikati d-disposizzjonijiet tal-istess Artikolu 22 tal-Kapitolu 446 tal-Liġijiet ta' Malta, u għalhekk il-Qorti qegħda tagħmel ordni li biha tillibera lill-ħati bil-kundizzjoni li ma jagħmilx reat ieħor matul il-perjodu ta' xahrejn mid-data tal-lum.

Ai termini tal-Artikolu 22(3) tal-Kapitolu 446 tal-Liġijiet ta' Malta il-Qorti fissret lill-ħati bi kliem ċar u li jinftiehem l-effetti tal-ordni għall-liberazzjoni kondizzjonata fis-sens li jekk jagħmel reat ieħor matul dan il-perjodu ta' liberazzjoni kondizzjonata, il-ħati jkun jista' jingħata sentenza għar-reat oriġinali.

Inoltre il-Qorti wara li rat li ai termini tal-Artikolu 85(2) tal-Kodiċi Kriminali, peress li l-għemil tal-ħati wassal għalbiex il-parte civile bagħtiet spoll, il-Qorti qegħda tapplika d-disposizzjonijiet tas-subartikolu 377(5) tal-Kodiċi Kriminali sabiex tassigura li l-parte civile li batiet l-ispoll titqiegħed għal kollox fl-istat ta' qabel ma batiet l-ispoll u għalhekk qegħda tordna lill-ħati sabiex fi żmien xahar millum, a spejjeż tiegħu, ineħħi l-inkonvenjent.

Il-ħati huwa mwissi li taħt l-istess Liġi jekk huwa jonqos milli jwettaq u jħares din l-ordni fiż-żmien stabbilit lilu :

(a) hu jkun jista' jiġi misjub ħati ta' reat u jeħel, meta jinsab ħati, ammenda ta' mhux inqas minn erba' euro u sitta u sittin ċenteżmu (4.66) u mhux iżjed minn tlieta u għoxrin euro u disgħa u għoxrin ċenteżmu (23.29) għal kull ġurnata li matulha jkompli n-nuqqas wara li jgħaddi l-imsemmi żmien;

(b) il-qorti għandha tawtorizza lill-Pulizija biex tneħħi l-inkonvenjent li għalih ikun jirriferixxi r-reat għas-spejjeż tal-ħati, f'liema każ il-

ħati jista' jiġi mġiegħel iħallas l-ispiża b'mandat maħruġ mill-istess qorti.

Mogħtija illum 14 t'Ottubru 2016 fil-Qrati tal-Ġustizzja, Valletta.

Aaron M. Bugeja